

Syksy 2017

Venäjän-kaupan barometri

 **EAST
OFFICE**
OF FINNISH INDUSTRIES

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

 Yrittäjät

 SVKKΦPTΠ
SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Tietoja tutkimuksesta

- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ja East Office of Finnish Industries sekä Suomen Yrittäjät ry. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä** Venäjän kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan **toteutuneesta kehityksestä** edellisten 6 kk:n aikana, **näkymiä** seuraavien 6 kk:n ajalle ja **investointeja** Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota **Venäjän talouden kehitysnäkymistä**.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 32 kertaa vuoden 2002 keväästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt (n. 550 yritystä).
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 13.9.-20.10.2017. **Haastatteluja tehtiin 288 kpl.** Yhden haastattelun kesto oli noin 10 minuuttia.
- Tuloksia ei ole painotettu

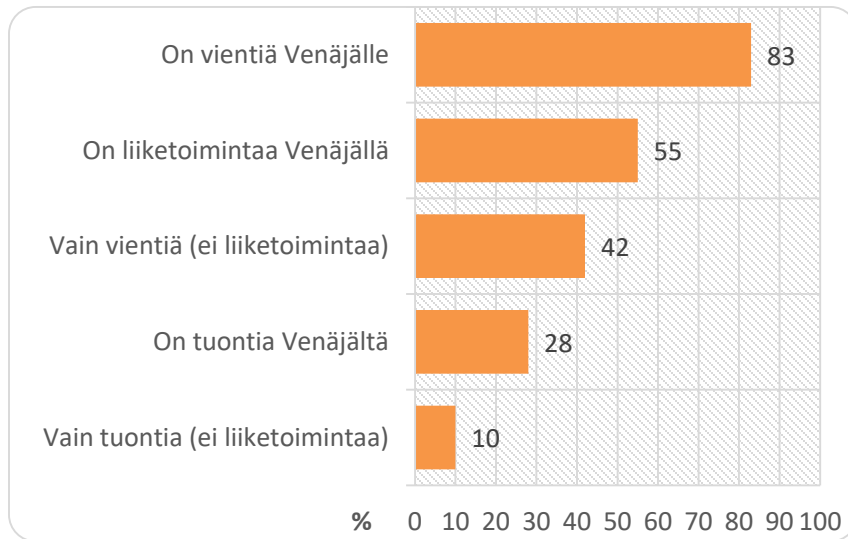
Mitä toimintaa yrityksillä on?

(Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan "Venäjän kaupalla"?)

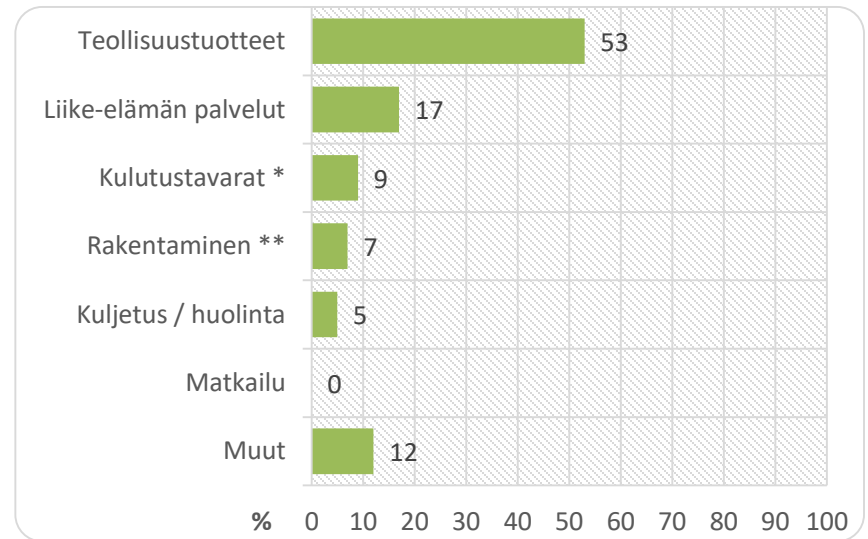
- Liiketoimintaa Venäjällä
  - Myynti- tai markkinointiyksikkö (tytäryhtiö, edustusto)
  - Tuotteiden ja / tai palvelujen tuotantoa Venäjällä
  - Muuta toimintaa Venäjällä
- Vientiä Venäjälle
- Tuontia Venäjältä
- Kaikkien näiden yhdistelmiä

Vastaajien taustat

Yrityksen toiminta Venäjällä

Venäjän-viennin toimialat

* Kestokulutushyödykkeet ja päivittäistuotteet

** Rakentaminen, talopaketit, rak. tarvikkeet ja -projektit

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:
  - 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
  - 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
  - 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
  - 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
  - 1 = *supistunut / supistuu paljon*
- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Miltä nyt näyttää?

Keskeiset tulokset 1/2

- Odotukset Venäjän talouden kehityksestä ovat jatkuneet positiivisina (saldoluku: +4 → +60 → +60) kevään 2017 kanssa samalla tasolla.
- Liiketoiminta Venäjällä kuluneiden 6 kk aikana on kehittynyt positiivisesti nousun jatkuessa kevättä 2017 vastaavalla tahdilla (+16 → +42 → +39).
  - Odotukset liiketoiminnan kehitykselle seuraavien 6 kk aikana ovat edelleen positiiviset (+33 → +58 → +48).
- Vientiä harjoittavat yritykset arvioivat viennin Venäjälle lisääntyneen selvästi kuluneiden 6 kk aikana (+4 → +28 → +35).
  - Positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan seuraavien 6 kk aikana (+28 → +51 → +42).
- Tuonti Venäjältä on edelleen kehittynyt positiivisesti (+10 → +20 → +23).
  - Entistä useammat odottavat tuonnin lisääntyvän seuraavien 6 kk aikana (+23 → +31 → +39).

Keskeiset tulokset 2/2

- **Investoinnit Venäjälle** viimeisten 12 kk aikana ovat **käytännössä samalla tasolla** kuin keväällä 2017 (26 % → 24 %).
  - Viidesosa (20 %) yrityksistä aikoo investoida seuraavan 12 kk aikana (kevät 2017: 24 % ja syksy 2016: 27 %). Investointien kohteena on useimmiten tytäryhtiö/edustusto.
- **Yritysten passiivisuus on jonkin verran lisääntynyt** viime keväästä ja aiempaa useammat (24 % → 30 %) yritykset ovat tekemättä mitään erityistä reagoidakseen talouden nykytilanteeseen.
  - 44 % yrityksistä kertoo lisänneensä markkinointiaan ja/tai 43 % vahvistaneensa myyntiään. Yrityksistä kymmenesosa vähentää henkilökuntaansa Venäjällä ja vielä pienempi osuus (kehitys: 8 % → 7 % → 5 %) vähentää Suomessa.
- **Hieman alle puolet (47 %) yrityksistä arvioi Venäjän protektionististen toimien vaikuttaneen yrityksen toimintaan.**
  - Suurista yrityksistä 57 % arvioi Venäjän protektionististen toimien vaikuttaneen yrityksen toimintaan
  - Suomalaisiin yrityksiin vaikuttaa mm. venäläisten tuotteiden suosiminen ja paikallisen työvoiman käyttövaatimukset esimerkiksi kokoonpanotoissa.

Venäjän talous

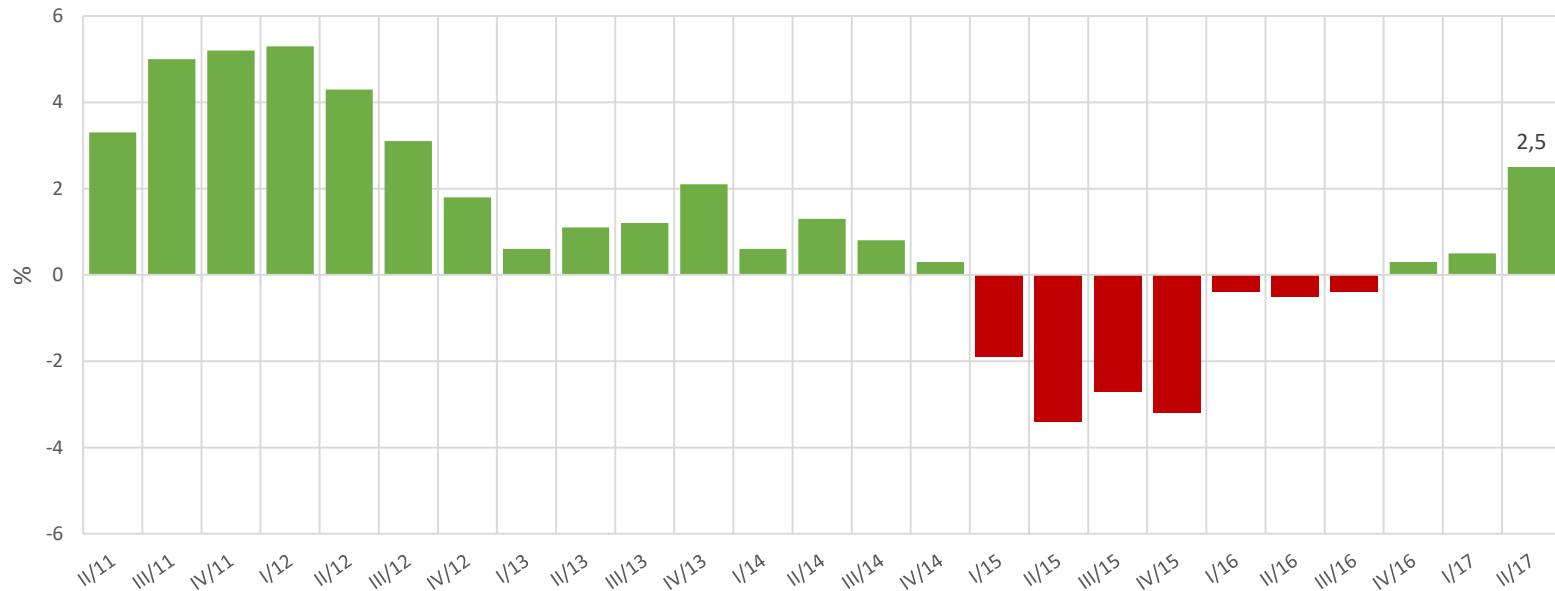

” Kaikesta - - huolimatta, mieliala meidän ympäristössä Venäjällä on valoisa ja tilanne tuntuu aika stabiililta.”

— *Vastaajien kommentteja*

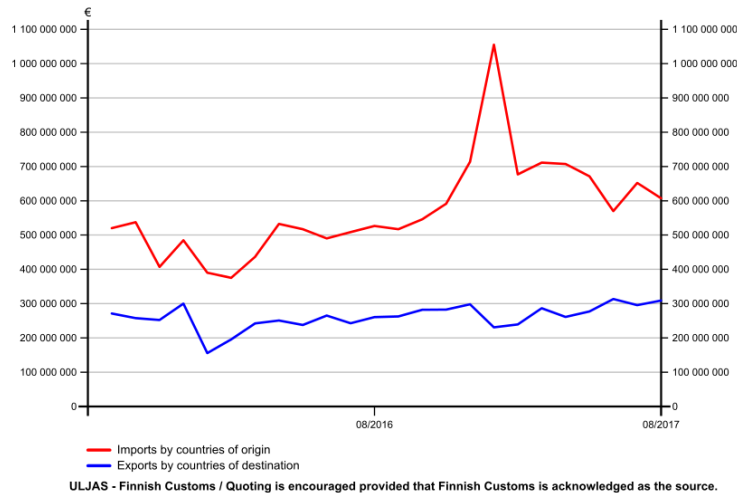
Venäjän BKT:n muutos (y/y)

Lähde: Rosstat

Suomen ja Venäjän kauppa

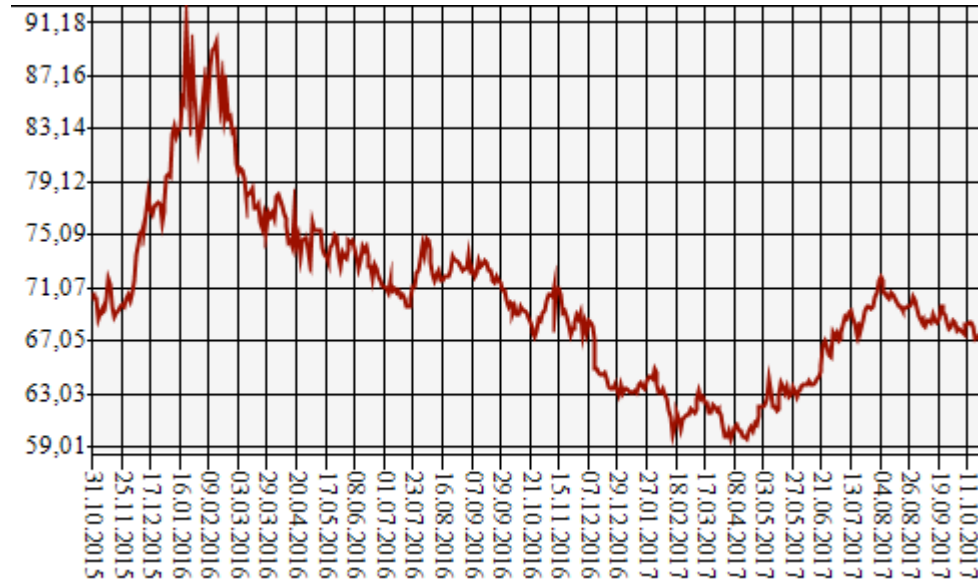
Figure 1. Monthly imports and exports
RU (2002--.) Russia

- "Vienti Venäjälle kasvoi elokuussa 19 prosenttia ja tammi-elokuussa viidenneksen."
- "Tuonti Venäjältä suureni 15 prosenttia elokuussa ja tammi-elokuussa 50 prosenttia vuoden takaisesta."

Lähde: Tullin ulkomaankaupan kuukausitilasto, elokuu 2017

Ruplan eurokurssi

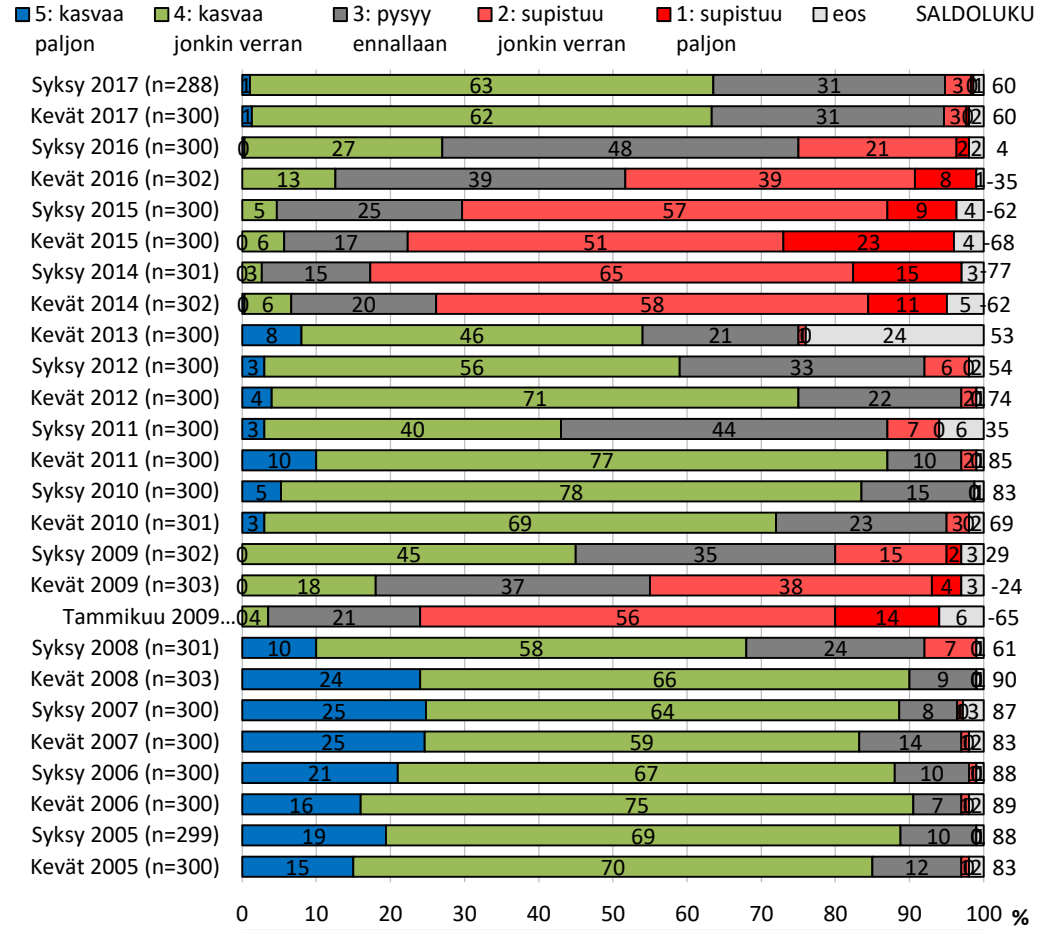

RUB 67.2179

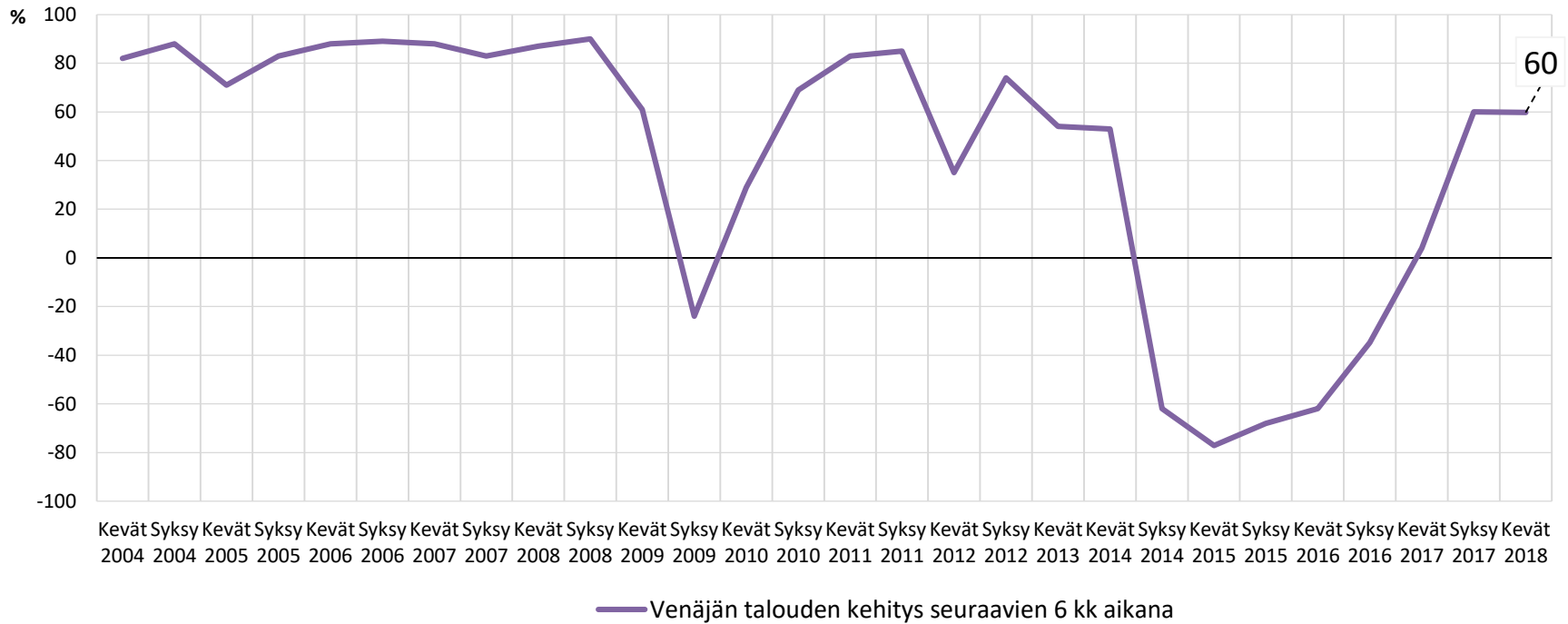
Lähde: Venäjän keskuspankki

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

- Kaksi kolmesta vastaajasta uskoo edelleen Venäjän talouden kasvavan jonkin verran seuraavan puolen vuoden aikana
- Kolmasosa odottaa nollakasvua ja vain muutamat uskovat uuteen taantumaan
- Juuri kukaan ei toisaalta odota kasvun olevan voimakasta

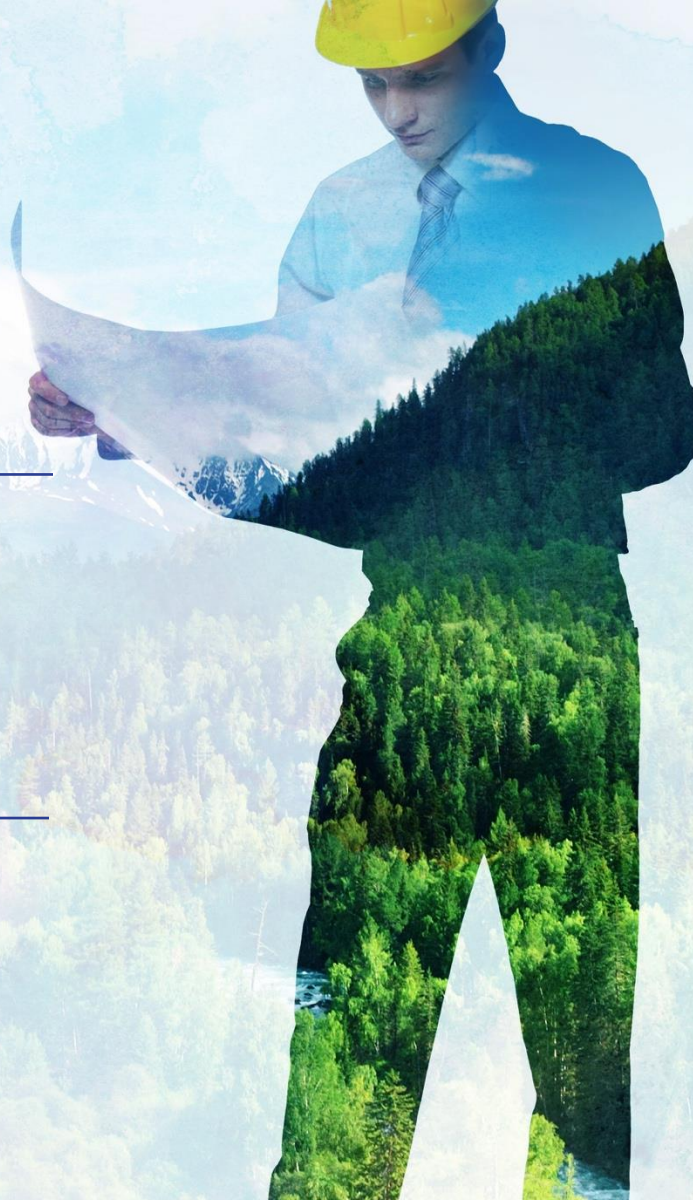

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana, saldoluku

Liiketoiminta Venäjällä

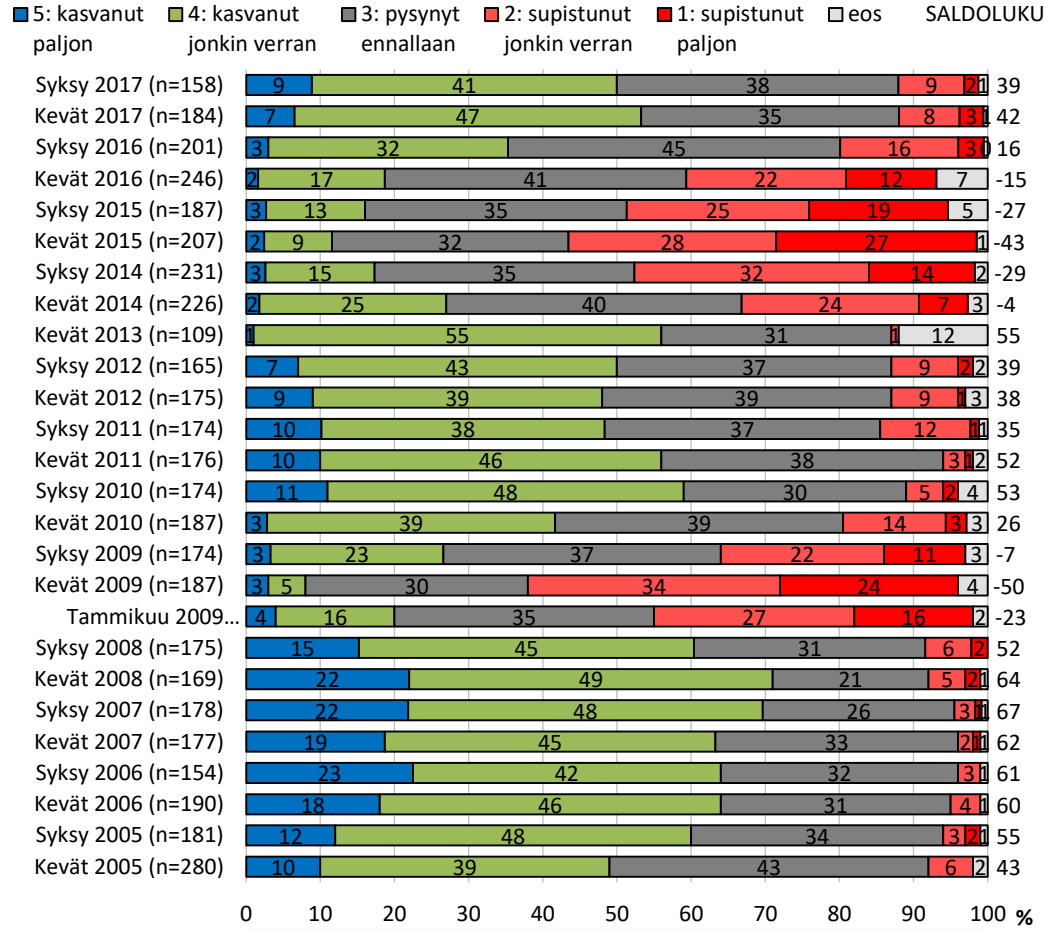

” Me uskomme, että Venäjä pysyy siellä ja kasvaa hitaasti. Kaikesta huolimatta suomalaisten yritysten kannattaa panostaa myös sinne.”

— Vastaajien kommentteja

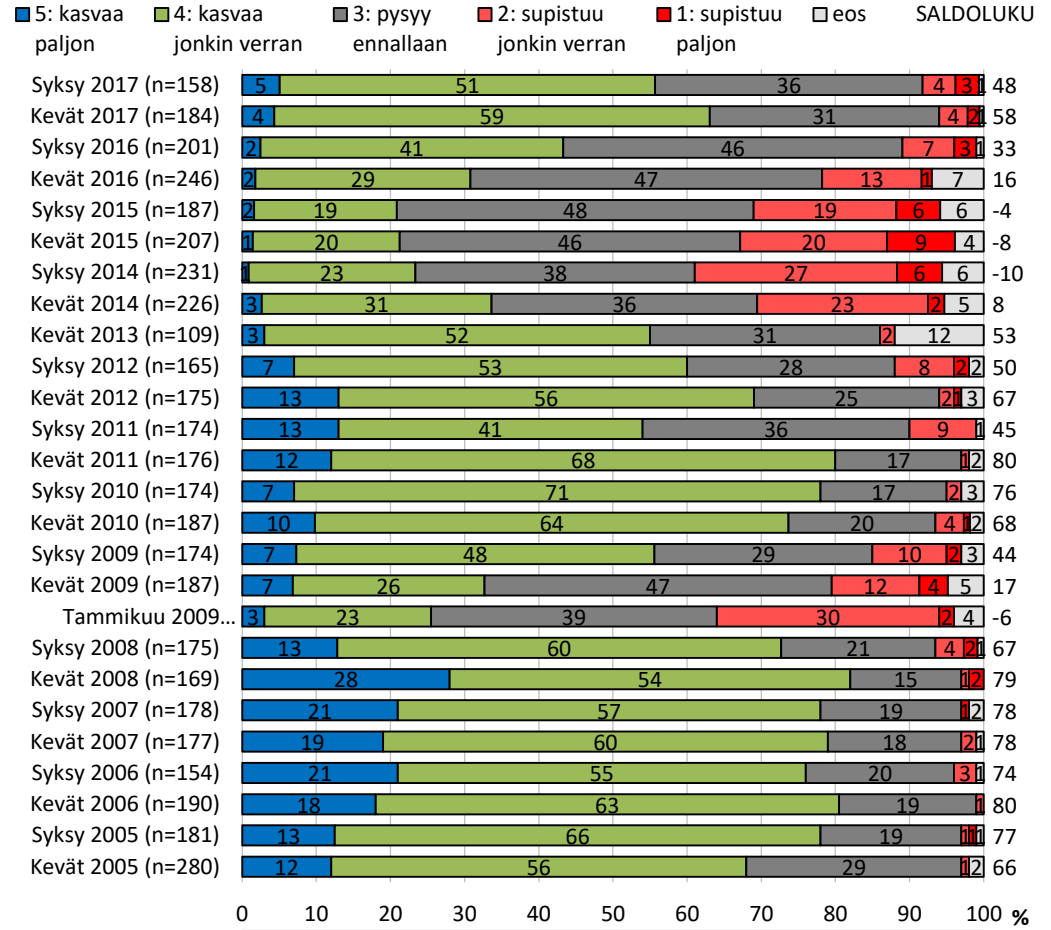
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Puolet vastaajista ilmoittavat liiketoimintansa kasvaneen ja lähes joka kymmenennellä kasvua on ollut paljon
- Liiketoiminnan supistumisesta kertoo vain joka kymmenes yritys
- Teollisuuden ja kaupan yritykset ovat menestyneet muita paremmin

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

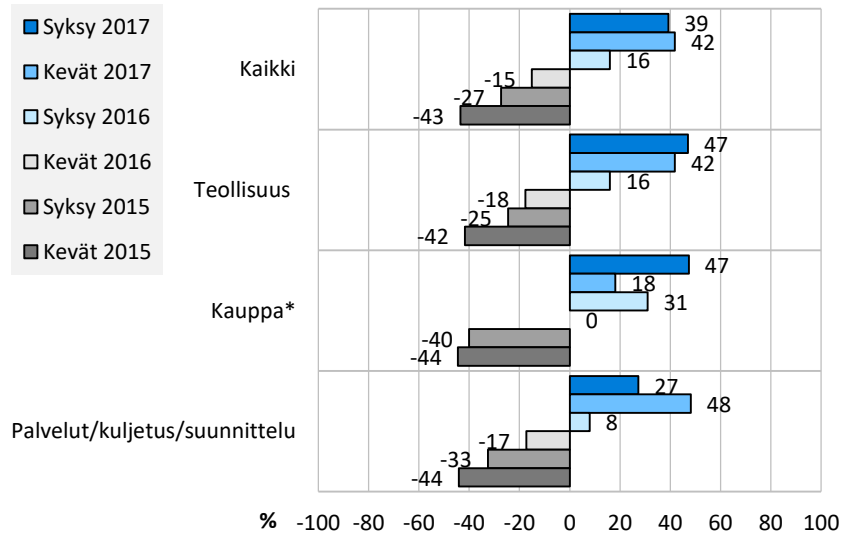
- Yli puolet vastaajista odottaa liiketoiminnan kasvua seuraavalta puolelta vuodelta
- Harvempi kuin yksi kymmenestä odottaa liiketoimintansa supistuvan
- Kaupan alalla odotukset liiketoiminnan kehityksen suhteen ovat hieman muita toimialoja maltillisempia

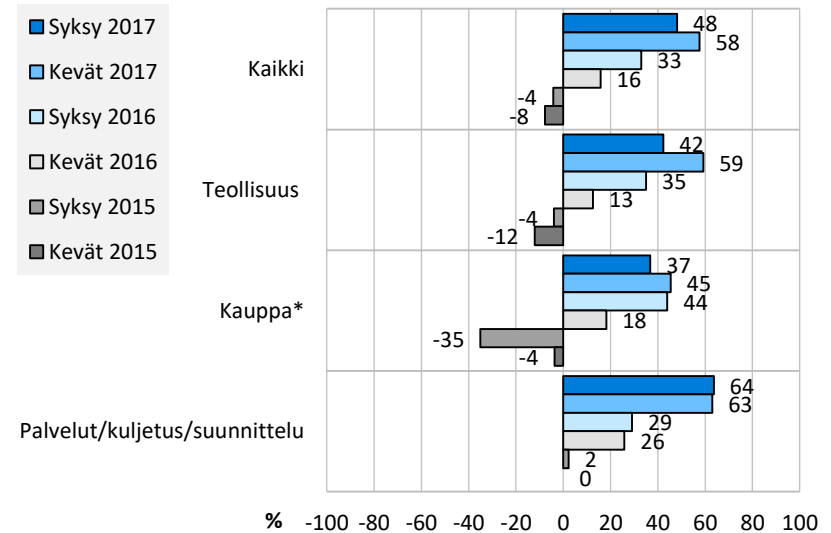

Liiketoiminta

Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

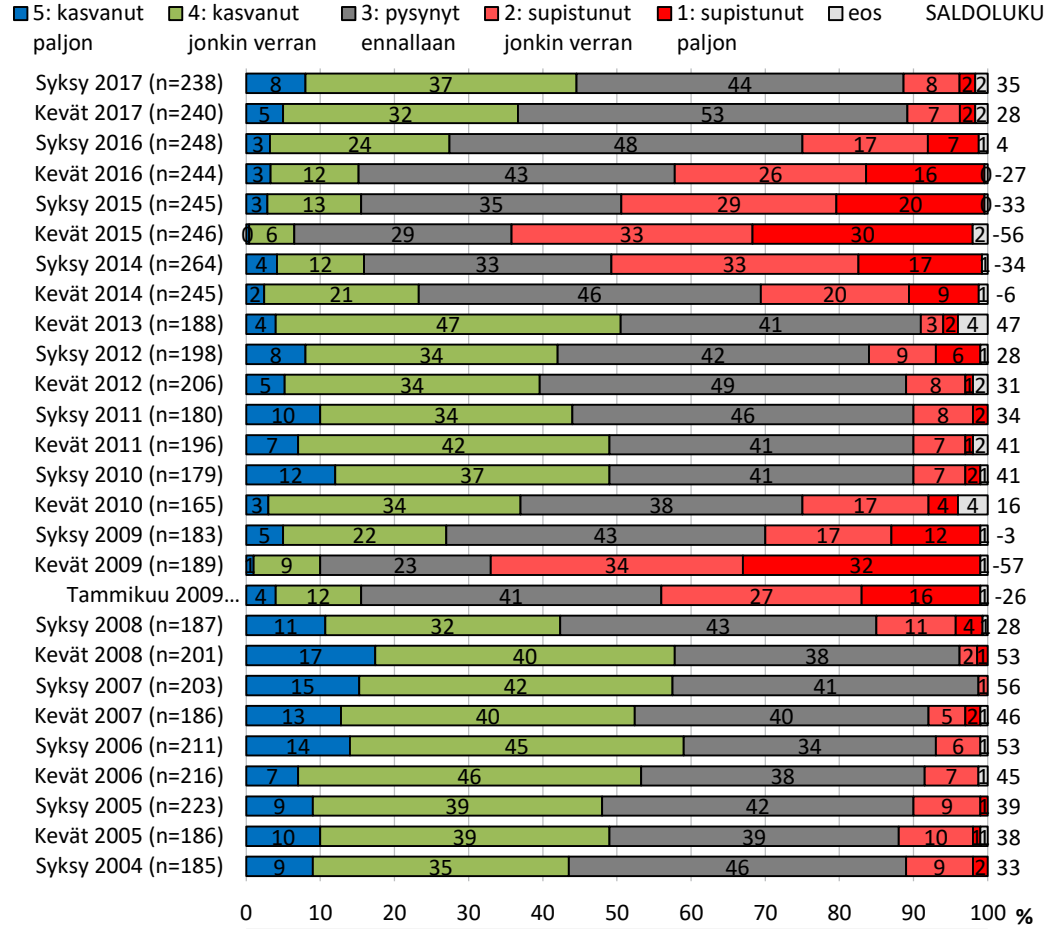

Vienti Venäjälle

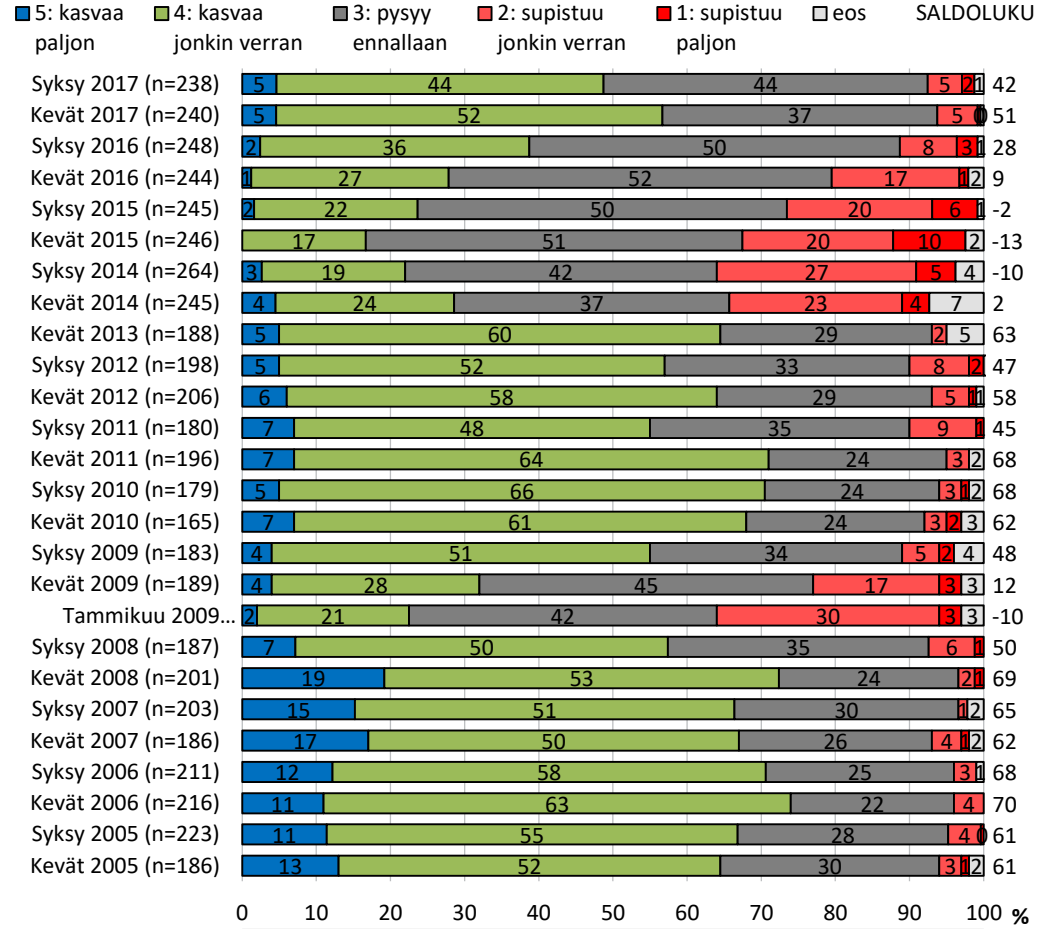
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Viennin määrä on kasvanut lähes puolella haastatelluista
- Joka kymmenennen yrityksen vientimäärä on supistunut
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun toimialalla vienti on kasvanut muita toimialoja useammalla yrityksellä

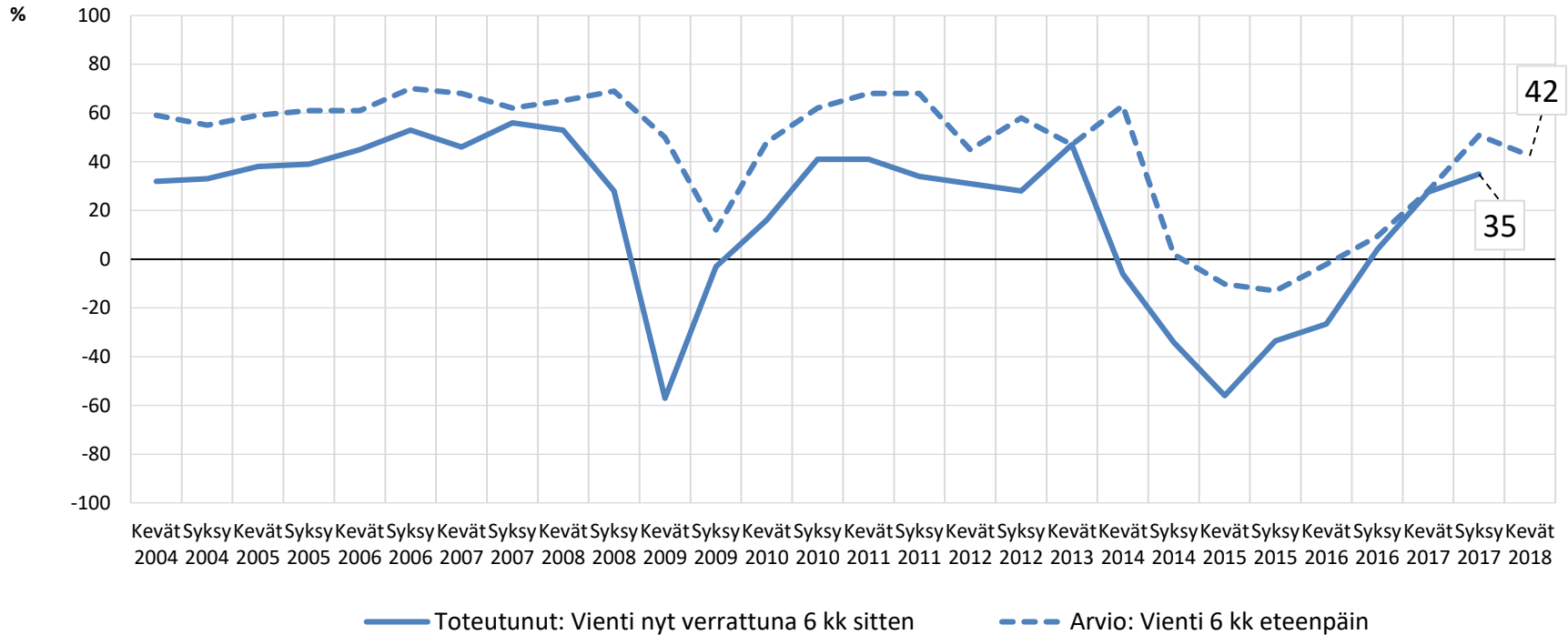
Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Optimismi viennin suhteen hieman taipunut. Enää alle puolet vastaajista odottaa viennin kasvavan tulevan puolen vuoden aikana
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun toimialalla yritykset muita optimistisempia
- Edelleen harva odottaa kovin voimakasta viennin kasvua

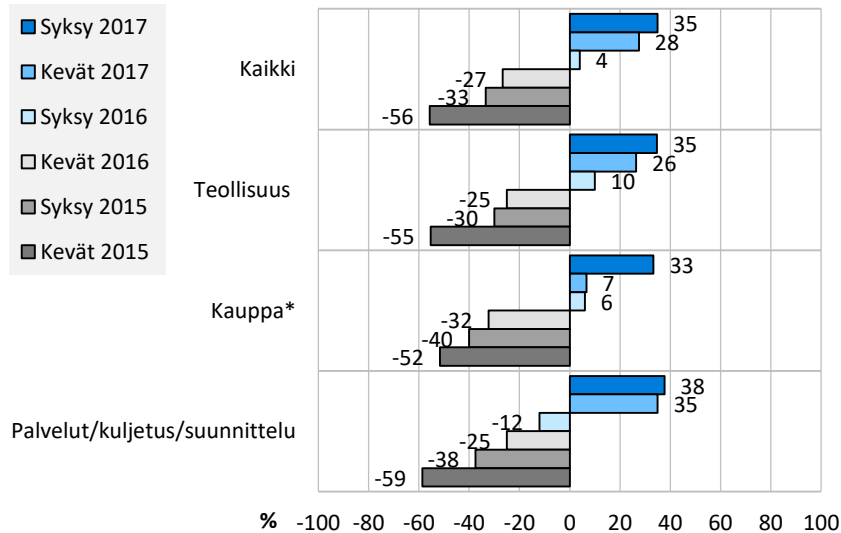

Vienti, Saldoluvut

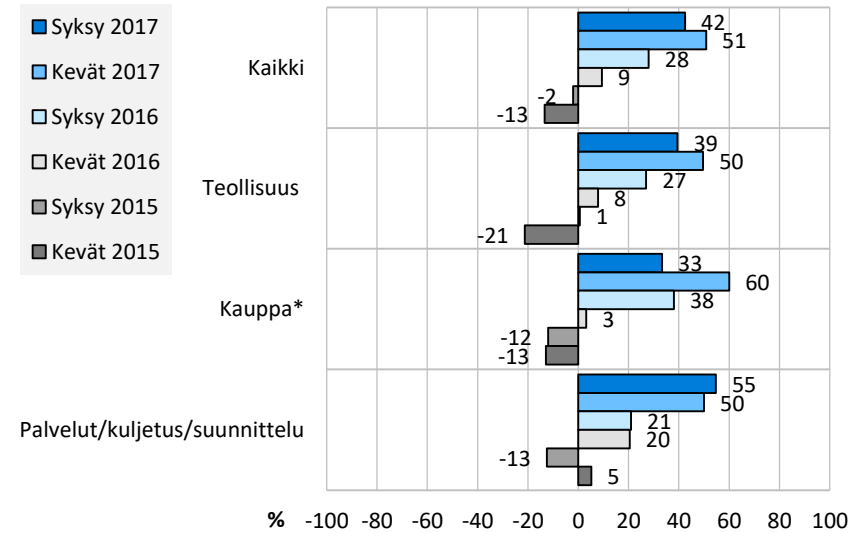

Vienti Venäjälle

Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

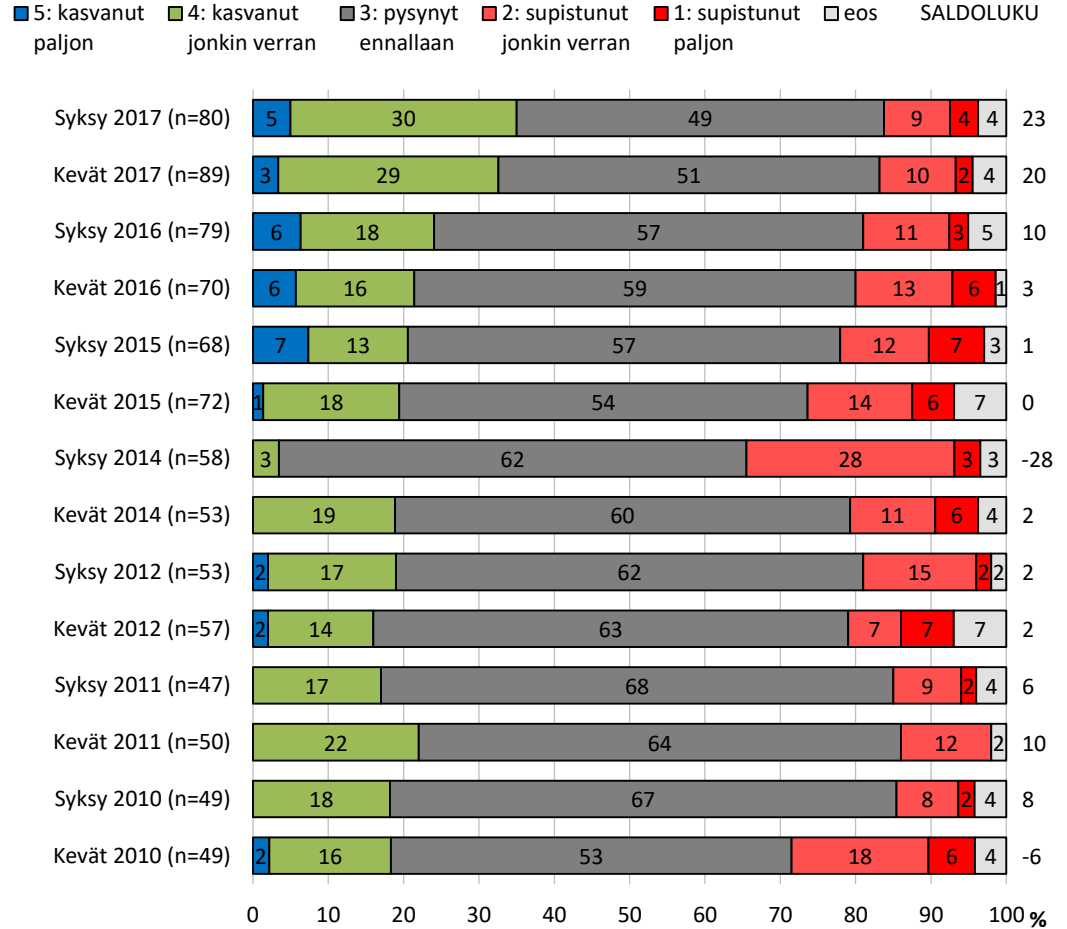

Tuonti Venäjältä

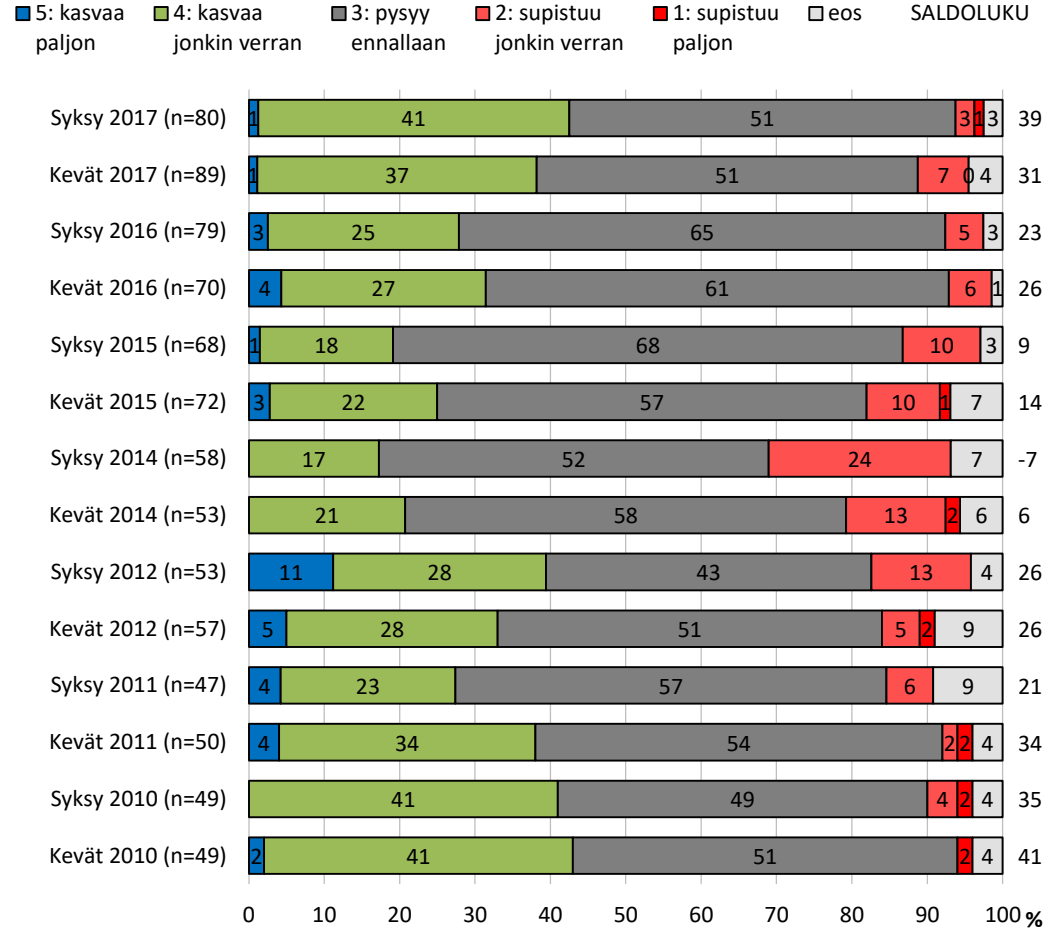
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Tuonnin kasvu taas aiempia kyselyjä yleisempää
- Joka kolmannen yrityksen tuonti Venäjältä on kasvanut, kun alle joka kymmenes raportoi supistumisesta
- Myös tuontia harjoittavien yritysten määrä on noussut viime vuosista

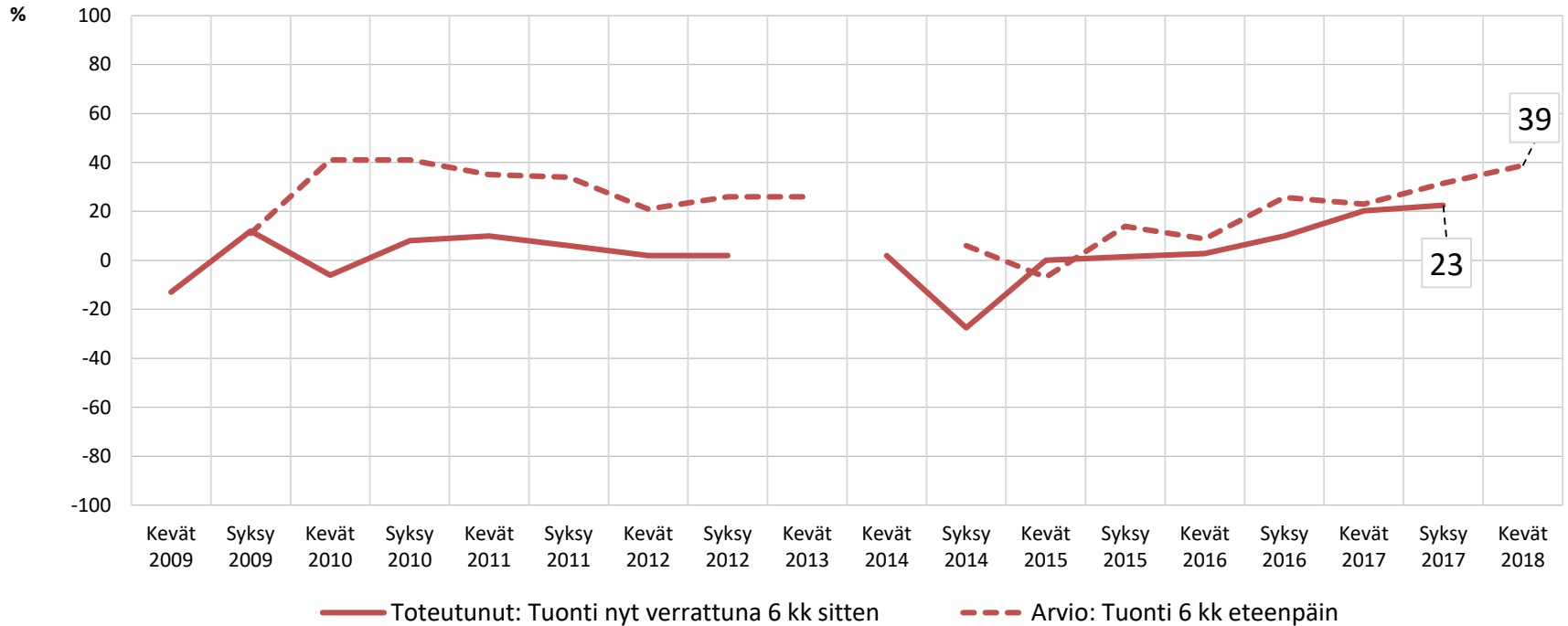

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Tuonnin kasvua odottaa yhä useampi vastaaja
- Kaupan ja palveluiden aloilla odotukset tuonnin kasvulle ovat kaikkein positiivisimmat

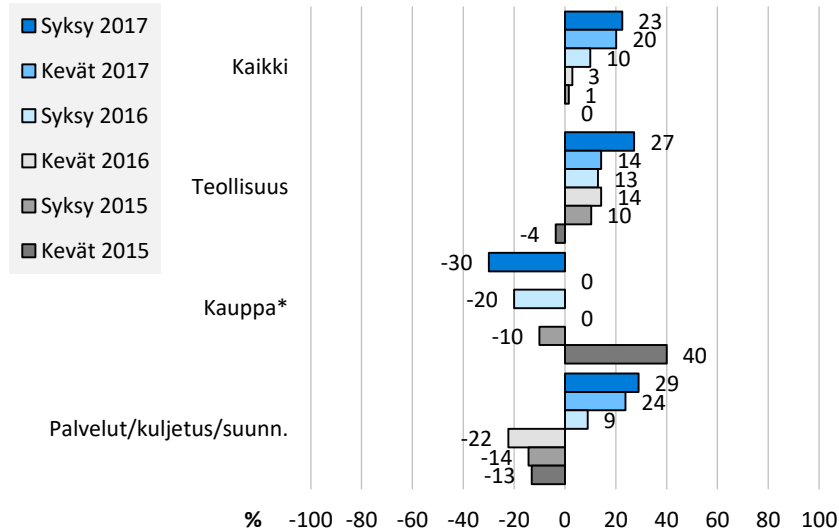

Tuonti, Saldoluvut

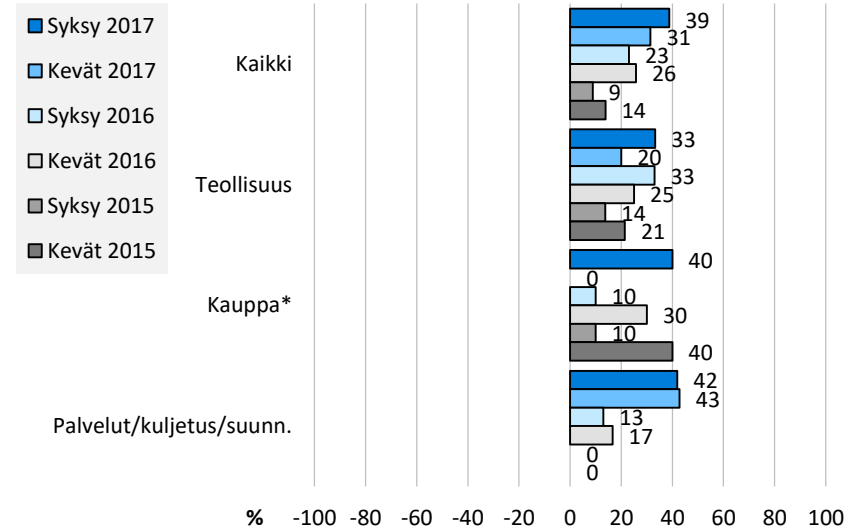

Tuonti Venäjältä

Tuonti Venäjältä nyt
verrattuna 6 kk sitten

Tuonti Venäjältä
seuraavan 6 kk aikana

*Pieni vastaajamäärä, n<20

Investoinnit Venäjällä

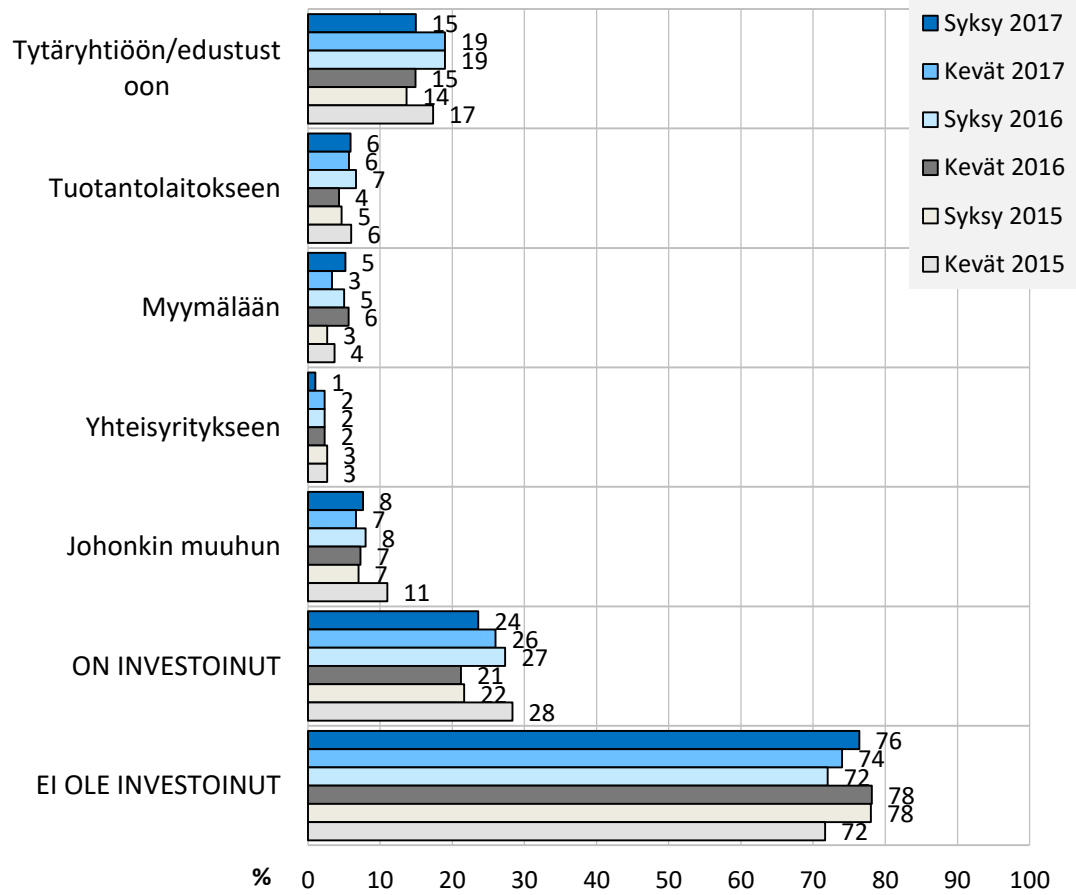

” Epävarmuutta on paljon ja periaatteessa voisi olla kasvua - -, mutta voi tulla isokin lasku jos tulee kauppasotaa.”

— *Vastaajien kommentteja*

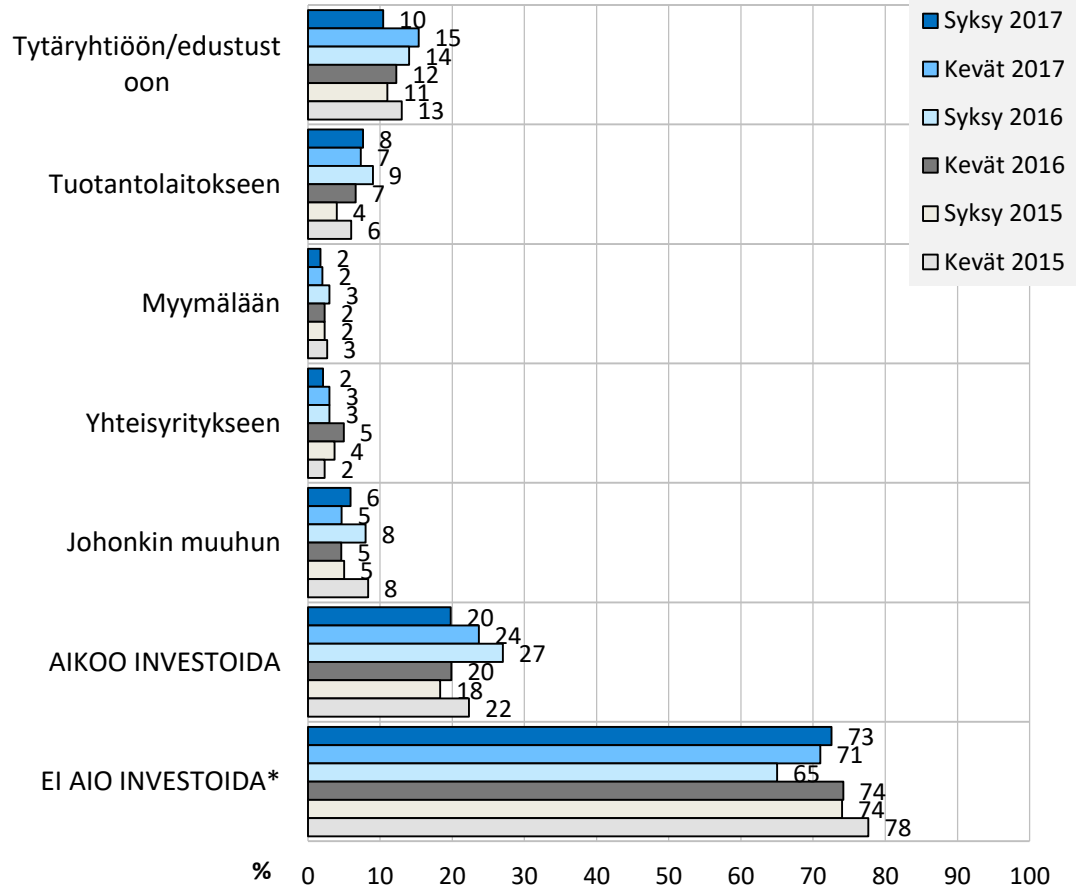
Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

- Huolimatta liiketoiminnan kehityksen parantuneista odotuksista investointien lukumäärä on pysynyt vakaana

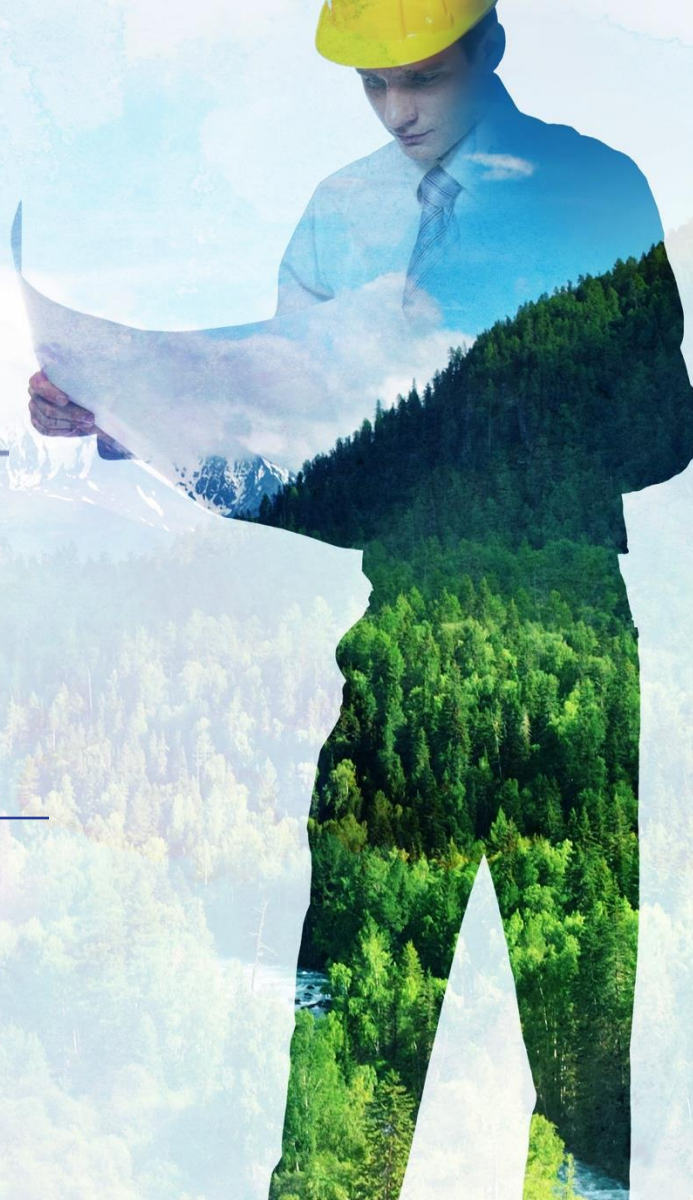
Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- Investointeja suunnittelevien yritysten osuus on laskenut edelliseen kevään barometriin verrattuna
- Huolimatta positiivisemmista odotuksista, investointeja suunnittelevien yritysten määrä on kevään 2016 tasolla

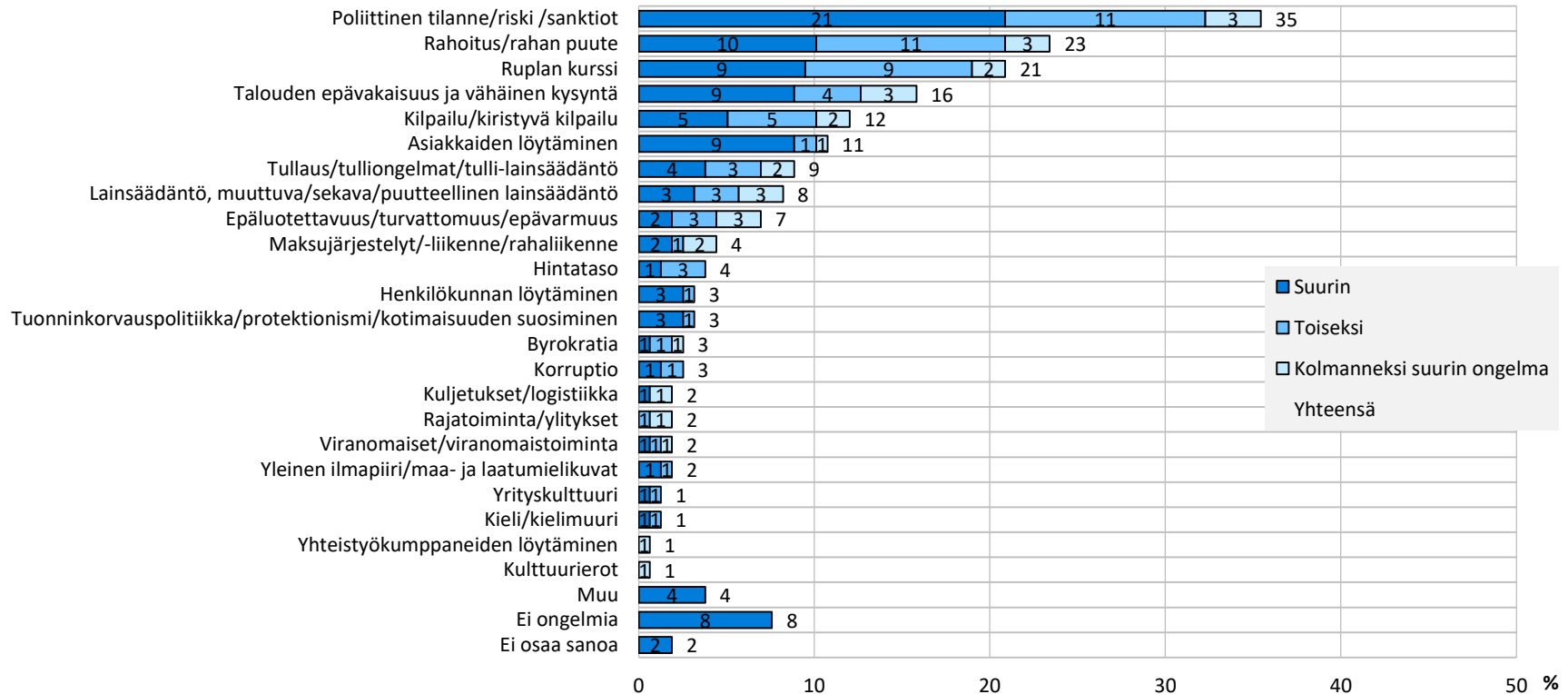

Suurimmat ongelmat

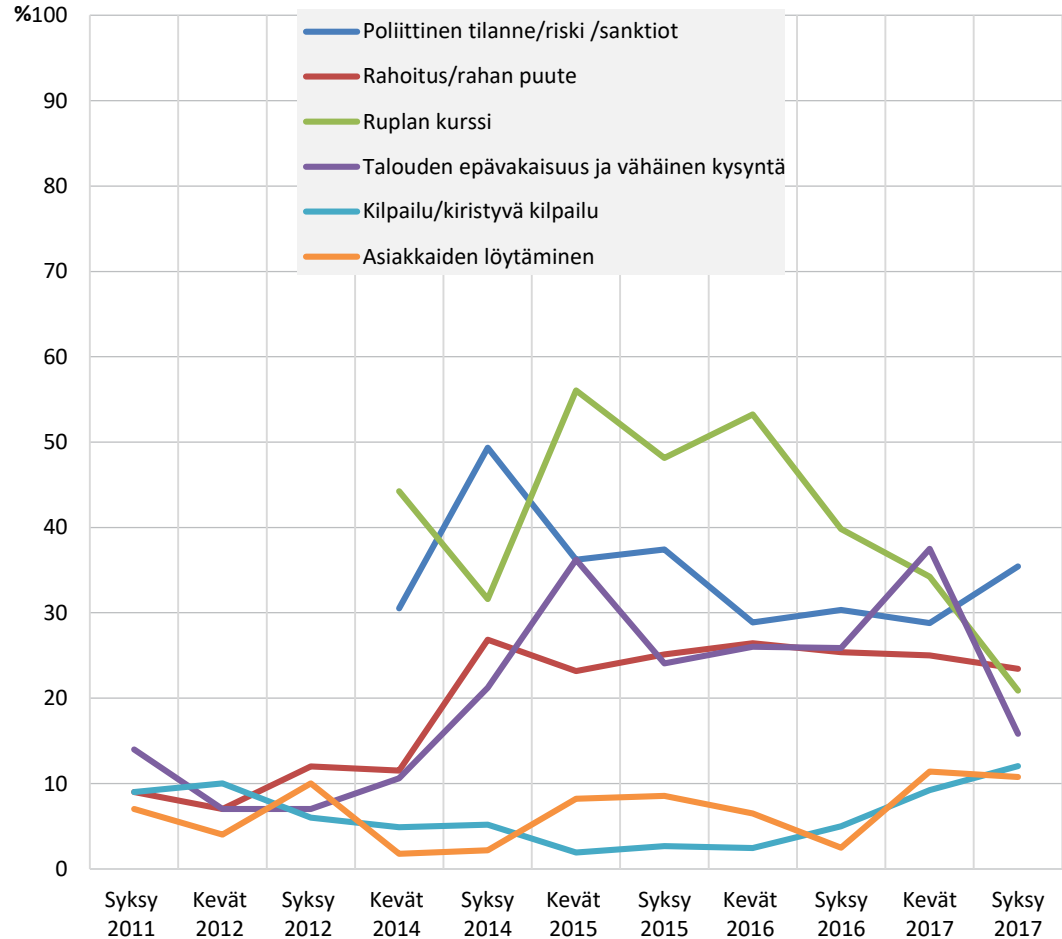

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

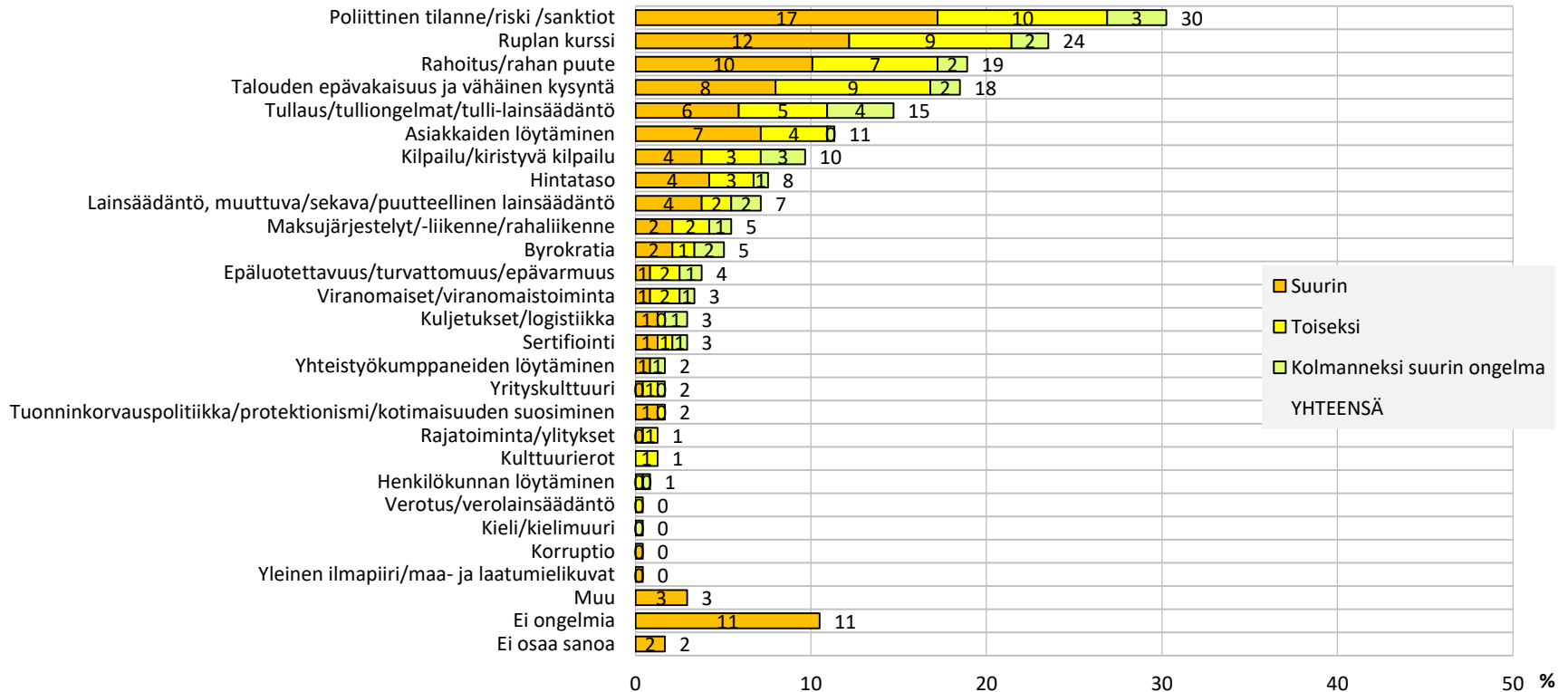

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä (Top-6)

- Poliittinen riski on nyt selvästi yleisimmin raportoitu ongelma suomalaisyritysten liiketoiminnassa Venäjällä
- Rahoitus ja rahan puute nyt toiseksi yleisin ongelma, kun ruplan kurssivaihtelu aiheuttaa aiempaa harvemmin haittaa
- Talouden epävakaisuus ja kysynnän vähäisyys on selvästi menettänyt merkitystään liiketoiminnan esteitä, mikä heijastaa talouden toipumista
- Teollisuusyritykset törmäävät muita useammin ongelmiin tullauksen ja tullilainsäädännön kanssa

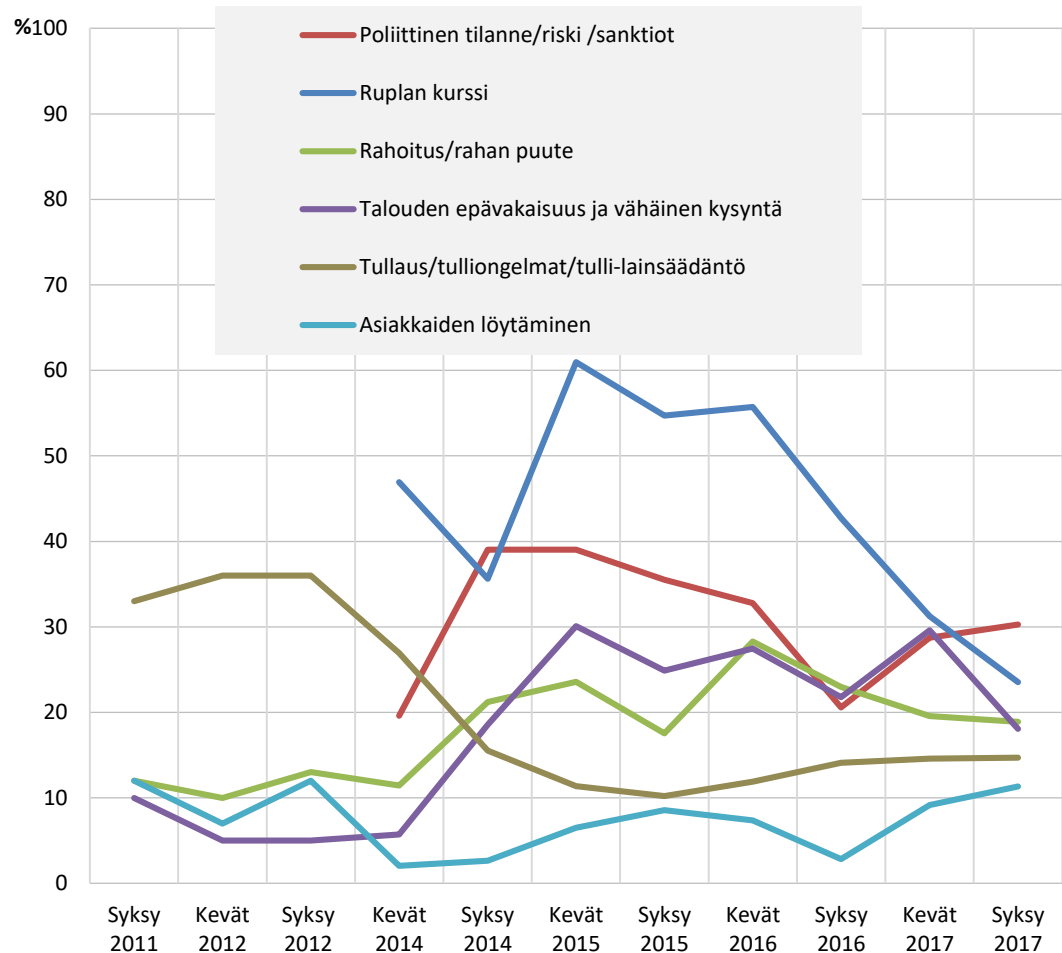

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

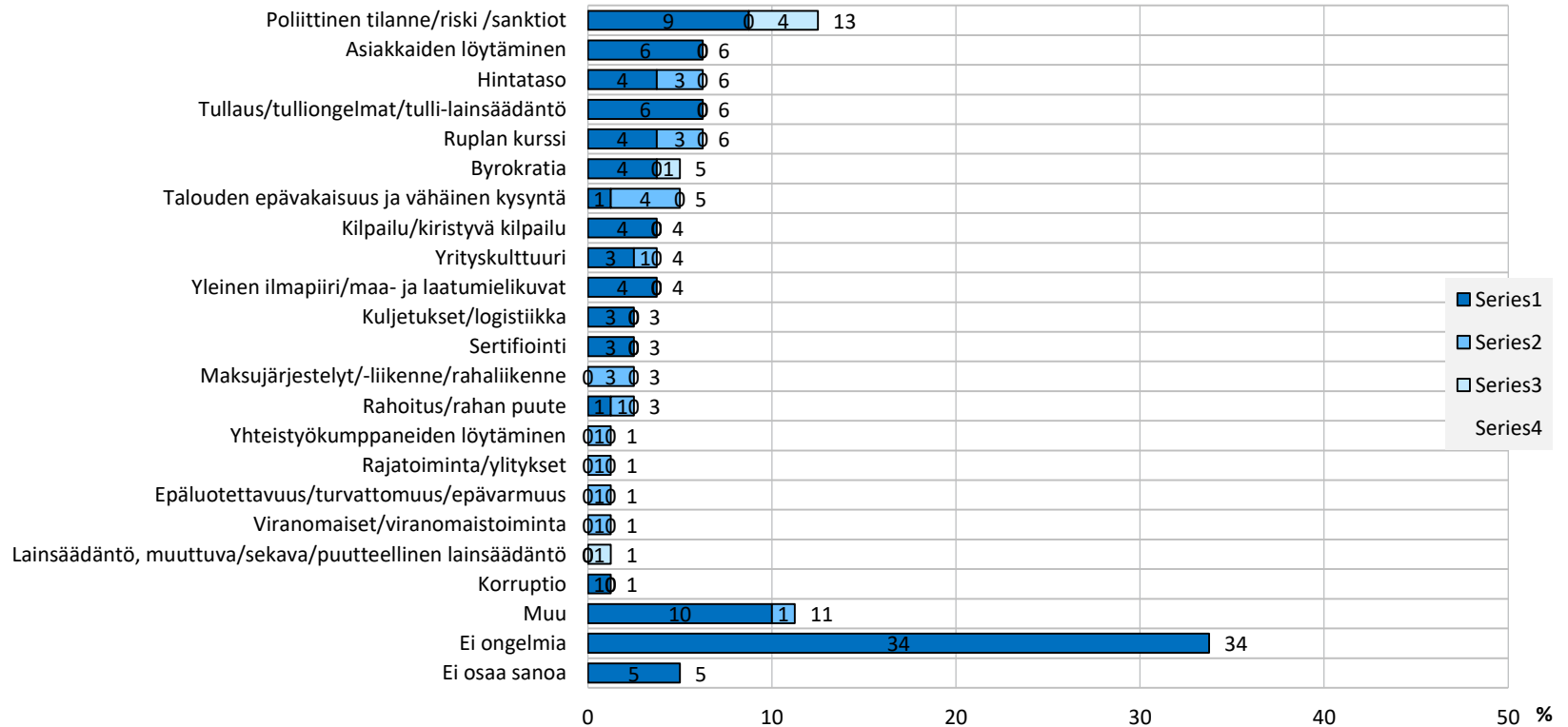
Suurimmat ongelmat viennissä Venäjällä (Top-6)

- Poliittinen riski noussut myös Venäjän- viennin kohdalla yritysten useimmin raportoimaksi ongelmaksi
- Ruplan kurssi on vielä toiseksi yleisin ongelma suomalaisyritysten viennissä
- Kolmannella ja neljännellä sijalla nähdään rahoitus, rahan puute ja kysynnän heikkous, joiden merkitys on vähentynyt
- Teollisuusyrityksiä haittaavat viennissä muita useammin tullauksen ja tullilainsäädännön ongelmat

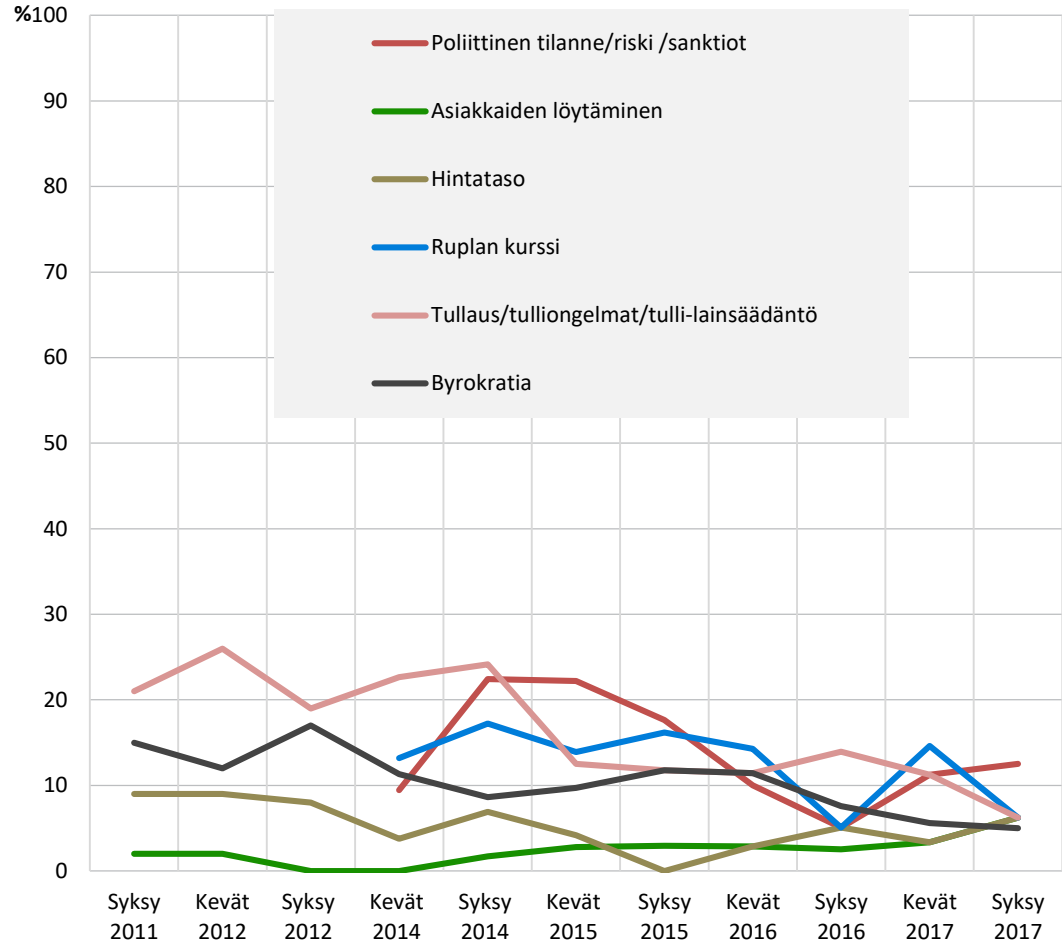

Suurimmat ongelmat tuonnissa

Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä (Top-6)

- Poliittinen riski on noussut myös tuonnin kohdalla useimpien yritysten kokemaksi ongelmaksi tuonnissa Venäjältä
- Ruplan maltillisen heikkenemisen jälkeen valuuttakurssi on aiempaa harvemmalle tuontiyritykselle ongelma
- Yli kolmannes tuontia harjoittavista yrityksistä ei koe tarpeelliseksi nimetä yhtään merkittävää ongelmaa

---

Reagointi Venäjän taloustilanteeseen ja protektionismi

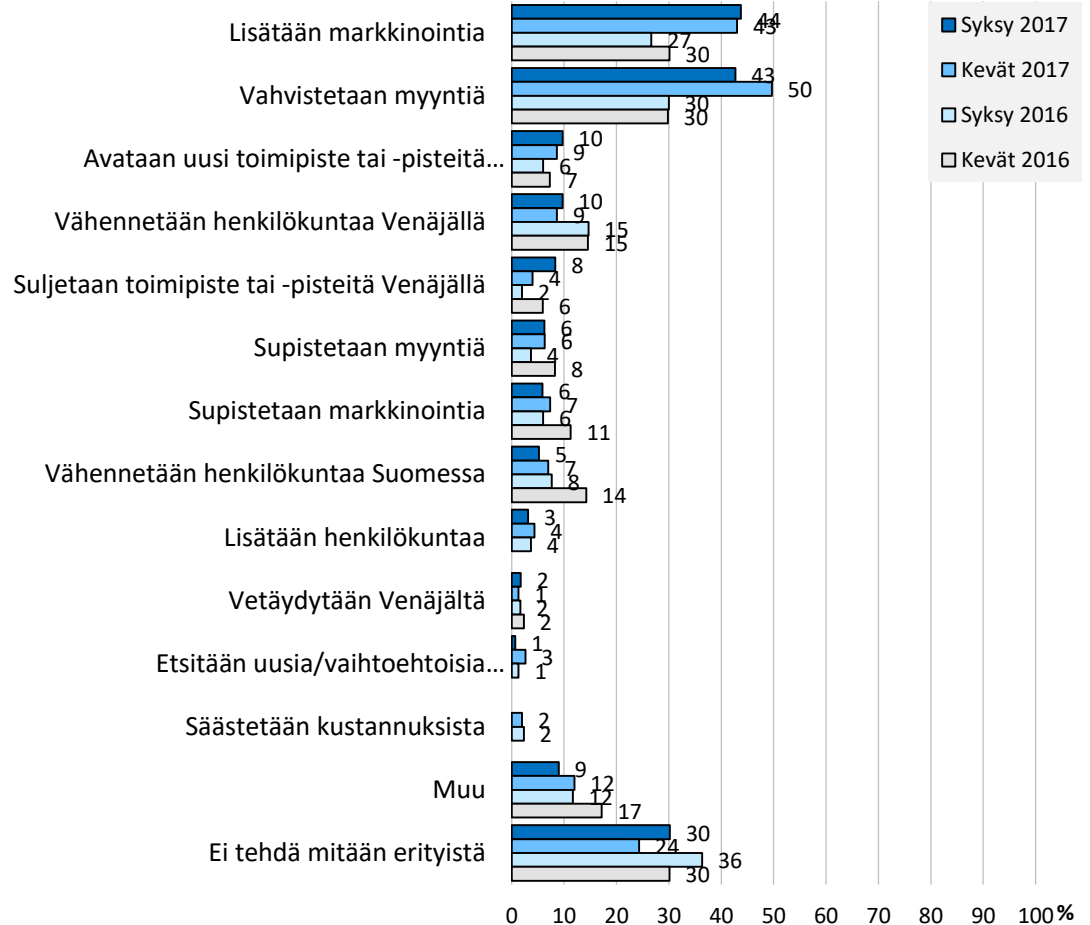

“Vaikka ulkomaalaisten yritysten hinnat olisivat halvempia, niin se ei enää riitä.”

— Vastaajien kommentteja

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

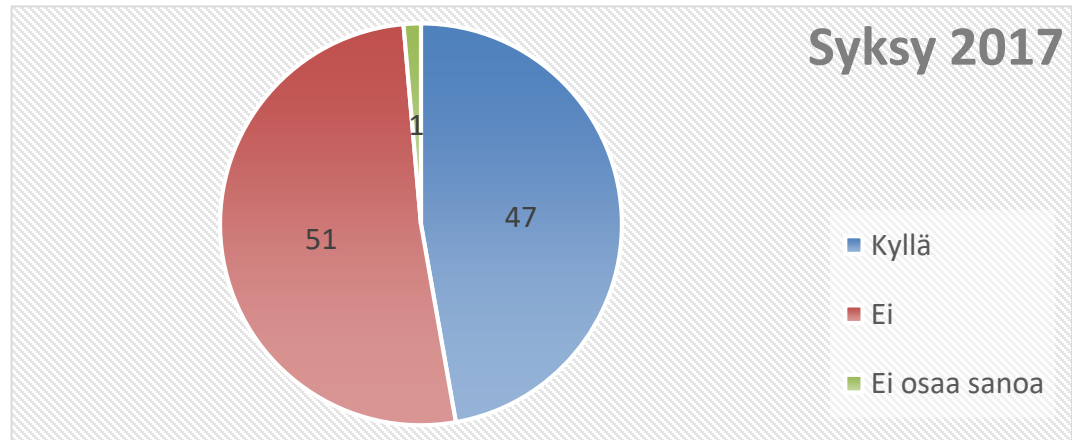
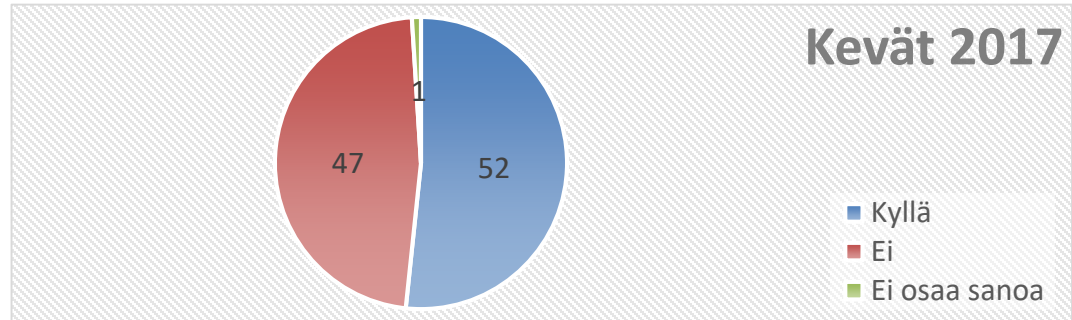
- Myynnin ja markkinoinnin vahvistaminen ovat säilyneet tärkeimpinä toimenpiteinä suomalaisyrityksille Venäjän markkinoilla

"Onko Venäjän protektionistiset toimet vaikuttaneet yrityksenne toimintaan?"

Tuonninkorvaus- politiikka ja protektionismi

- Venäjän protektionistiset toimet ovat vaikuttaneet toimintaan alle puolessa vastaajayrityksistä
- Suurista ja keskisuurista yrityksistä yli puolet kuitenkin raportoi protektionistisilla toimilla olleen vaikutuksia

Lisätietoja tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
010 439 1161
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi

